

aktivit

Adamant Warrior

Ostrých střelb na Libavé s reálným scénářem se zúčastnilo 800 vojáků

report

Připraveno
ve spolupráci
s redakcí:

Letecké techničky z 21. základny taktického letectva servisují techniku za miliardy

Čáslavske „gripeňáčky“

Servisní činnosti má řada z nás za typicky mužskou profesi. Nicméně čáslavská základna dokazuje, že jejich ženský pozemní personál je stejně schopný. Ženy na pozici leteckých techniků musí mít tvrdé lokty, ale také správnou míru soutěživosti. Nic nelze zanedbat. Preciznost a vysoké nasazení je jim vlastní. I mužské profese dokážou zastat se ctí a stejně tak se uplatní například při zahraničním nasazení.

Armáda České republiky má zhruba 3300 vojáků z povolání, což představuje přibližně 13 % ze všech vojáků. Tento podíl je více méně neměnný od profesionalizace armády v roce 2005. O tom, že i žena se může vypracovat na nejvyšší pozici, svědčí kupříkladu i brigádní generálka Lenka Šmerdová.

Šestice žen v různém věku a s různou hodností se po boku svých mužských protějšků stará o letouny JAS-39 Gripen a i vše s tím spojené, tedy kupříkladu i o pilotní přetlakové kombinézy. O tom, že jde o velice náročnou a zodpovědnou profesi, svědčí i rozsah přípravy na ni. Jde o tři až pět let intenzivní

výuky, jejíž součástí je i několikaměsíční kurz přímo u výrobce ve Švédsku. Během 600 hodin si zde rozšíří teoretické a praktické znalosti o konstrukci a funkci letounu. Důraz je kladen i na postupy dle platné dokumentace a dodržování bezpečnostních opatření při práci. To má své opodstatnění. Je třeba si uvědomit, že

prohlídku po letu, až po plánované či nečekané opravy a servisní práce. Chodíme do služeb QRA (Quick Reaction Alert), účastníme se všech aktivit, které na letce jsou. Jsem starší ročník a dříve nebylo obvyklé, aby žena bez vysoké školy sloužila na technické pozici u letadel. Vystudovala jsem strojní průmyslovku a prošla řadou pozic v civilu,“ vysvětluje jedna z techniků. „Na letiště jsem se dostala přes jednu malou firmu, která spolupracovala s armádou. Dělal jsem u ní na konstrukci. V té době zde vznikalo na letišti nové středisko a já byla vojáky oslovena. Zpočátku jsem pracovala na dohledovém centru KIS (komunikačních a informačních systémů), postupem času jsem ale směřovala k letadlům. Je to pro mě top pozice, pracovat na této technice, servisovat ji a starat se o vše potřebné. Tomu předcházela dlouholetá příprava včetně kurzu ve Švédsku. S kolegyněmi jsme tak byly první české techničky, které absolvovaly kurz GTCC (Gripen Type Conversion Course) v Halmstadu,“ dodala.

Vyjma péče o leteckou techniku, v tomto případě o Gripen, nelze zapomenout ani na péči o potřebnou výstroj. Dvě ženy techničky jsou u 211. taktické letky zastoupeny i v roji výškové výstroje. Jejich hlavním úkolem je údržba a příprava pilotního vybavení (přilby, dýchací masky, noční vidění, anti-g oblek atd.). Vše musí být pečlivě kontrolováno před a po každém letu. V pravidelných intervalech se musí každá součást výstroje rozebrat, otestovat a znovu sestavit. Kromě těchto povinností jsou příslušnice roje nasazovány do QRA jako mechanici letounu.

Technické vzdělání je v této profesi základ. Některé ženy mají civilní vzdělání, další pak již i v důstojnických hodnostech vojenské technické vzdělání z Fakulty vojenských technologií Univerzity obrany v Brně. Pro tuto profesi je samozřejmě nezbytná i znalost

anglického jazyka, protože veškerá technická dokumentace a samozřejmě i příprava ve Švédsku je pouze v angličtině. Techničky ze stříbrného sboru mají obvykle STANAG 2, důstojnice, vysokoškolsky vzdělané z Brna, pak směřují na úroveň 3.

Začátky již na UNOBU

Technička nadporučice, která vystudovala Univerzitu obrany, měla sice jiný začátek své vojenské kariéry než přímo u letadel, ale i přesto šla za svým cílem stát se technikem u nadzvukových strojů Gripen. „Pro mě jako pro důstojníka byl začátek typický. Do armády jsem vstoupila přes Univerzitu obrany a studovala jsem přímo obor Letecká a raketová technika jako bakalářské studium a poté, jako navazující magisterské studium, jsem obor lehce změnila. Studovala jsem na katedře letového provozu – obor speciální zabezpečení letectva. Díky vystudovanému inženýrovi v jiném oboru jsem nejdříve nastoupila na letku logistické podpory jako velitelka čtyř letištního technického zabezpečení. Tam jsem sloužila čtyři roky a poté jsem zjistila, že jsou volná důstojnická místa u taktických letek. Vzala jsem svůj bakalářský diplom a šla jsem za hlavním inženýrem projevít svůj zájem pracovat u letadel. Splňovala jsem potřebné podmínky, a tak jsem se dostala na důstojnické místo 211. letky, ke Gripenům. Po zhruba půl roce jsem odletěla do Švédska, kde jsem absolvovala kurz GTCC. Na letce zastávám pozici zástupce velitele technického roje,“ uvedla technička, která právě absoluuje kurz nižších důstojníků. Ten ovšem, jako i řadu jiných věcí, zpomalila současná situace s šířením koronaviru.

Ostré lokty

Žádná z techniků neprahne po žádných privilegiích jen proto, že jsou ženy. Naopak. Shodují se, že chtějí, aby byly brány zcela

technička má na starosti přípravu stroje k letu, což zahrnuje širokou škálu prací a povinností. Například testování systémů a kontrolu paliva, olejů a hydraulické kapaliny. Po přistání letoun navádí na místo stání, přijímá informace od pilota o průběhu letu, vyhodnocuje ho na místě a na závěr letoun zkontroluje a opět společně se svým mechanikem doplňuje provozními kapalinami a plyny. Je tedy pomyslnou pravou rukou pilota. Bez techniků nemůže stroj fungovat. Ženy se tak významnou měrou podílí na servisu miliardové techniky, kde se žádná chyba neodpouští, ale ani nepřipouští.

Sen dostat se k letounům

„Jsem praporčice, starší technik technického roje. Na letadlech toho zvládneme opravdu hodně – přes prohlídky a přípravy letadel před letem, jejich předání pilotovi a pak následnou

stejně jako muži. V této profesi to ani jinak nejde. Buď na to máte, anebo nemáte. Práce je pro všechny stejná. Samozřejmě, stane se, že z fyzického hlediska jsou věci, které žena není schopna udělat, nebo ne tak rychle. V ten okamžik je zde vždy chlupatá pomocná ruka. Rivalita zde není vhodná, všichni táhnou za jeden provaz a mají společný cíl, tedy zajistit maximální provozuschopnost techniky. A to platí jak doma, na 21. základně taktického letectva Čáslav, tak i na misích. Na nich techničky uplatňují nejen znalosti anglického jazyka, ale i dokazují, že také díky nim mohla letecká technika fungovat bezchybně a piloti mohli plnit zadané úkoly v podobě ochrany pobaltského vzdušného prostoru v rámci mise Baltic Air Policing. Čáslavské techničky se na svých funkcích potkávají také v nepřetržitých službách integrovaného systému protivzdušné a protiraketové obrany NATINAMDS (NATO Integrated Air and Missile Defense System). Pro tuto práci musí ovšem mít, jak shodně říkají, ostré lokty. Není to práce pro slečinky, neplatí zde žádná úlevy.

Mohou složit celý roj

Šestice dam ze zhruba sto dvaceti techniků na letce ráda žertuje o tom, že v současné době mohou složit skoro celou směnu pro zabezpečení letové akce nebo skupinu pro technické zabezpečení QRA. Jak ale dodávají, stále chybí pilotka Gripenu, jeho pilotáž je zatím mužskou záležitostí. Pilotku ale na základně najdeme. Létá na stroji L-159 Alca. Ženy se stále více uplatňují na technických pozicích jak v AČR, tak i v zahraničních armádách. Kupříkladu část již zmíněného kurzu ve Švédsku byla pod vedením nejen mužského, ale i ženského personálu. Každá profese má ale i své stinné stránky. Například nepochopení ze strany partnera, případně několika-měsíční odloučení od rodiny, není snadné pro nikoho. Zvláště ne pro ty techničky, které mají děti. Naštěstí, v dnešní době moderních komunikačních nástrojů je možné prakticky

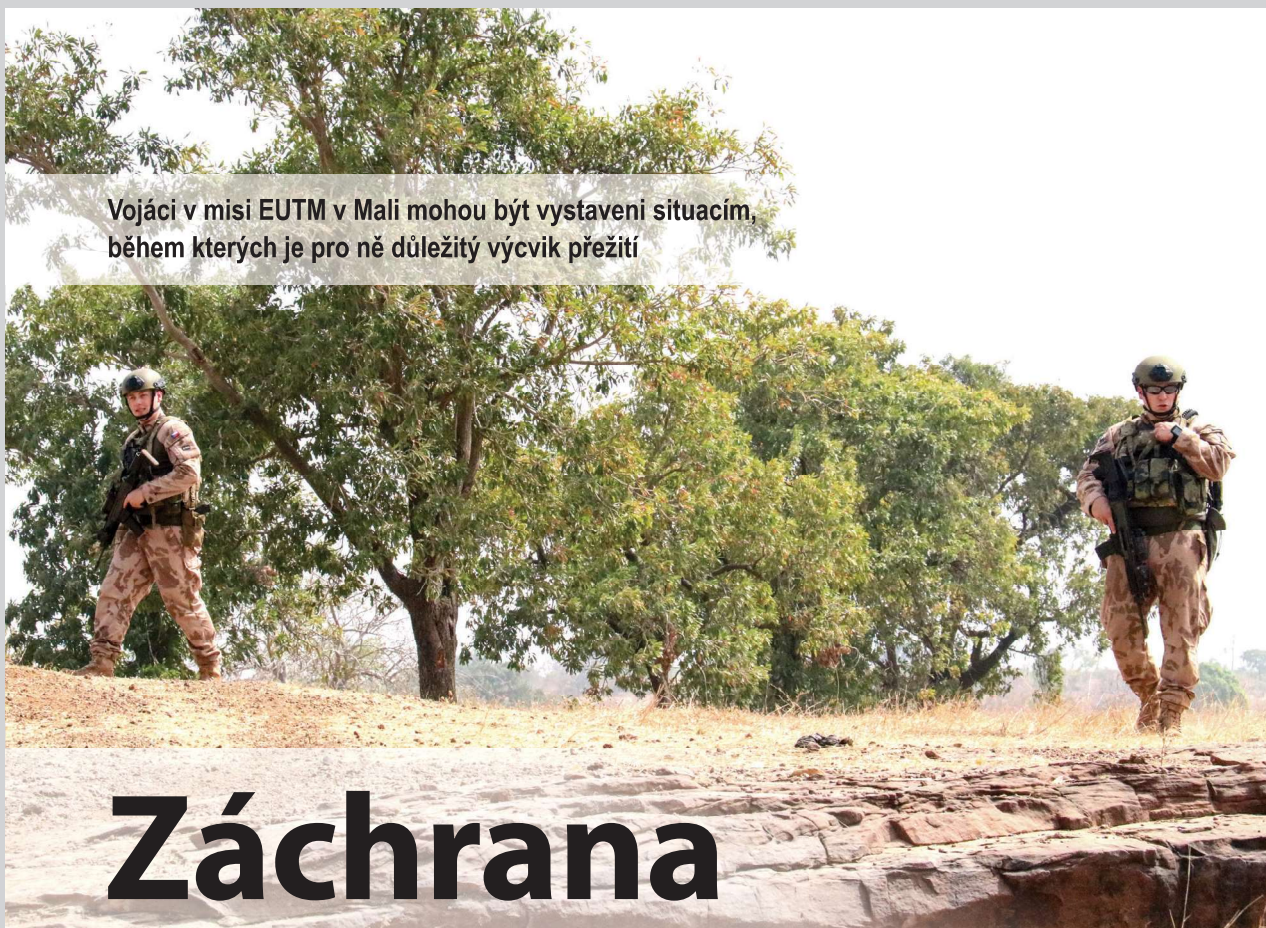

každodenní spojení s rodinou. Rodinné zázemí a domácí podmínky, tedy to, jak to mají rodiny nastaveny, jsou velice významné. Důležitá je však také psychická odolnost každé jedné z nich. A možná je na čase si uvědomit, že síla žen spočívá v tom, že je prezentujeme jako slabší pohlaví.

*Text: Michal Voska,
foto: prap. Martin Král, Michal Voska*

Vojáci v misi EUTM v Mali mohou být vystaveni situacím, během kterých je pro ně důležitý výcvik přežití

Záchrana

izolovaných vojáků

Naše armáda se již řadu let zabývá výcvikem S. E. R. E. (Survival, Evasion, Resistance and Extraction, tedy přežití, vyhnutí se zajetí, odolávání nátlaku a vyproštění). Ten je zaměřen na záchranu vojáků, kteří se z nejrůznějších důvodů v důsledku operační činnosti dostali na nepřátelském území do izolace. Prioritně jím procházejí vojáci odcházející do zahraničních misí. A tak nás ani nepřekvapilo, když jsme se s ním setkali i na základně Koulikoro v misi EUTM v Mali.

„Na základně jsem mimo jiné zodpovědný za záchranu osob a výcviky S. E. R. E. Jedná se o techniky přežití a sebezáchovy, v našem případě především v poušti a stepi,“ vysvětluje nadrotmistr J. Š.

Čeho se vyvarovat

Zatímco všichni naši příslušníci, jak jsme již zmínili, ještě před nasazením do mise procházejí kurzem S. E. R. E., v případě dalších spojeneckých vojáků na základně to není tak jednoznačné. Takže ti, kteří tento kurz neabsolvovali, si ho zde doplňují. A právě to má na starosti nadrotmistr J. Š. Kromě toho ještě zodpovídá za ochranu vojáků před zdejším, pro nás poněkud exotickou florou a faunou. Musí je poučit, s čím vším se v Mali mohou setkat a před kterými rostlinami a živočichy se mít

na pozoru. Samotný výcvik se dělí na teoretickou a praktickou část. V teoretické části jsou vojáci seznámeni se standardními operačními postupy v oblasti nasazení. V praktické části si pak mohou vyzkoušet, jak by taková situace vypadala a jak by v ní měli reagovat.

„Voják se může dostat do odloučení různými způsoby. Může to být například v důsledku požáru, povodně či nepředpokládané klimatické změny. Nejpravděpodobnější ale je, že se tak stane po nějaké činnosti protivníka. Ať již by se jednalo o vojenský převrat, útok na základnu, teroristický útok, případně rozprášení nějaké menší výjezdové skupiny. Může k tomu ale dojít při přesunu v důsledku havárie či poruchy automobilu, případně vrtulníku. Pak se dotyčný může dostat do odloučení, ve kterém je zcela sám, anebo s menší skupinou

vojáků,“ vysvětluje nadrotmistr. „Pokud se někdo ocitne v nějaké krizové situaci, musí se ze všeho nejdříve snažit určit svou polohu, tu nahlásit nadřazenému a informovat ho také o tom, co se chystá udělat. Když to situace dovoluje, měl by zůstat u vozidla, případně v jeho blízkosti. Měl by také zajistit citlivý materiál, jako je munice, radiostanice, voda, jídlo, mapy, GPS. Z bezpečného a zamaskovaného úkrytu by měl pozorovat okolí, připravit si případné únikové trasy a čekat na záchranou jednotku.“

Používání nouzových prostředků

Pokud jednotka z nějakého důvodu nemůže dorazit, případně nemá možnost například kvůli poruše spojení nahlásit krizovou situaci

spojenou s odloučením, je nezbytné spoléhat na vlastní síly. Každý voják, který se dostane do odloučení, má u sebe balistiku, zbraň, mapu či GPS a batoh s nejnütnejším vybavením. V něm má základní zásobu vody a stravy. Pokud by ji vyčerpal, má u sebe mechanický filtr, chemické látky na úpravu vody, proteínové tyčinky. Až pokud by tohle všechno spotřeboval, případně to vůbec neměl, musí vědět, jakými improvizovanými prostředky si zajistí především vodu a potraviny a podle čeho se v neznámé krajině orientovat. Samozřejmě že v tomto období bude strádat, spotřebovává své vlastní tuky, ale přežije.

„Je však nezbytné, aby měl představu, co v dané oblasti najde, která rostlina či bylina má vitaminy, především vitamin C, a i nějakou nutriční hodnotu. Měla by mít také dostatek sacharidů a pokud možno i určité množství vody. A právě tyto informace získává v našem kurzu. Ve volné přírodě je zde možné najít papáju, olengu olejnatou, melouny, citronovníky. Tekutina se dá získat z agáve, je zde také velké množství kaktusů. Existuje samozřejmě velký rozdíl mezi těmito plody v období dešťů a sucha. V období sucha je to samozřejmě složitější. V tomto případě bych doporučoval vykopat například arašidy, právě ty obsahují velké množství oleje, dodají tedy protein a energii. Základní zásada přitom je nevydat na získávání potravin více energie než můžeme získat,“ radí nadrotmistr J. Š. „Voják musí samozřejmě tu danou rostlinu dobře znát. Nejde jen o to, že by se mohl otrávit, některé rostliny mu mohou způsobit například průjem. Následná dehydratace je velice závažná. V případě kaktusů je potřeba vyjmout dužinu a tu rozžvýkat. Polyká se přitom jen ta šťáva, vlákniny by totiž mohly způsobit problémy při zažívání.“

Voda nad zlato

Ze všeho nejdůležitější je ale získat vodu, ta představuje naprostý základ pro přežití. To v Mali není právě jednoduché. Největší šance je, pokud se dotýčný pohybuje v oblasti Nigeru. Tato řeka navíc představuje i důležitý orientační bod. Voda v ní je ale samozřejmě kontaminovaná, takže se musí upravit. Tedy podrobit mechanické a chemické filtraci. Přes den je možné k těmto účelům použít i UV záření. Všechno to má ale jistá rizika. Nejlepší způsob úpravy vody je převaření. Je ale otázka, zda má voják k něčemu podobnému dostatek času a zda má k dispozici oheň. Pokud se rozbije GPS, případně se vybijí její baterky, nezbyvá vojákům nic jiného než použít nouzovou navigaci. Ve dne se většinou jedná o polohu slunce v kombinaci s časem. V noci představuje důležitý orientační bod Severka. Může využít rovněž otáčení hvězdné oblohy. Vojáci by před každou cestou mimo základnu měli mít velice dobře dopředu načtenou svoji pozici, pak mohou pro orientaci využít celou řadu významných bodů.

Široké spektrum sér

„Během takovéto krizové situace je důležitá i ochrana vojáků, a to nejen před případným protivníkem či velkými predátory. V Mali číhá celá řada dalších nebezpečí. Je zde velice specifická flora a fauna. Nachází se tady velké množství zmijí, jsou tu mamby, bojgy, kobry, které plivou jed, škorpioni, různé druhy pavouků, kteří sice nemají tolik jedu, ale mohou způsobit zánět. Je zde zhruba centimetr velký brouk, kterého když si ho voják rozplácne na kůži, může dostat alergickou reakci. Ve žlázách má totiž jedovatou látku,“ upozorňuje nadrotmistr J. Š. „Jak jsem již zmínil, jedovavé jsou i některé rostliny. Pokud si chcete ve volném terénu sednout, či dokonce lehnout, je nezbytné nejdříve to místo důkladně prověřit. Žijí zde hadi, kteří mají různé typy toxinů. Je zde nortoxický jed, kardiotoxický, hemotoxický, sitotoxický jed. Ten poslední napadá tkáň a ta začíná expandovat.“

V případě uštknutí by měl voják zachovat klid, končetinu znehybnět, místo uštknutí vydezinfikovat, lehce obvázat obinadlem tak, aby se pod něj vešly ještě dva prsty. „Pokud bychom ránu, jak jsme byli zvyklí dříve, zaškrtli, nastává problém. Potřebujeme, aby se jed mohl v dané oblasti rozšiřovat. Ovšem pod kontrolou. Naší výhodou je, že na základně je dislokovaná nemocnice na úrovni ROLE 2 a právě ta má k dispozici poměrně široké spektrum sér, které bychom mohli dodatečně podat,“ dodává nadrotmistr.

Určitou roli v těchto případech mohou sehrát i pravidla jednání s domorodci. Vojáci by v tomto případě měli být vstřícní, ale nepřehánět to. Místní lidé se totiž snaží přehnaně vstřícnosti zneužívat. Je tedy dobré nasadit jakýsi profesionální přístup, úsměvy, žádná agresivní gesta. Na rozdíl od ostatních koaličních vojáků mají příslušníci našeho kontingentu striktní zákaz rozdávat potraviny, bonbony či drobné dárky. Je to z toho důvodu, že lidé si na to zvyknou, vyžadují to a voják pak těžko může plnit operační úkol.

Africké Mali představuje pro Evropany velmi neobvyklé prostředí. Výcvik S. E. R. E. má tedy svá specifika, tak aby byli vojáci připraveni zvládnout co nejlépe postupy v případě nouze.

Text a foto: Vladimír Marek

Ostrých střelb na Libavé s reálným scénářem se zúčastnilo 800 vojáků

Adamant Warrior

I přes trvajících přísná hygienická opatření se život v armádě nezastavil. Naopak. Na Libavé od 25. do 29. května zjišťovali své schopnosti při rotních taktických cvičeních s bojovými střelbami vojáci ze 71. mechanizovaného praporu. Ti jsou pro letošek vyčleněni do Sil velmi rychlé reakce (VJTF – Very High Readiness Joint Task Force) a musí být schopni během pouhých pěti dnů zareagovat na hrozby pro členskou země NATO. V současné době není v aliančních silách jednotka, která by byla akceschopnější.

Při cvičení Adamant Warrior (Neústupný válečník) se uskutečnila nejen řada ostrých střelb, činností pod taktickými náměty, ale i jedno zcela unikátní spojení, kdy se pilot bitevníku L-159 domlouval na VKV síti s velitelem pozemních jednotek. Šlo o jeden z prvních kontaktů tohoto typu v novodobé české armádě. „Jedním z důležitých cílů cvičení je prověrka součinnosti s přidělenými prvky. Velitelé jednotek dostávají k dispozici leteckou, dělostřeleckou i ženijní podporu a musí ji dovedně využít, dokázat správně naplánovat veškeré postupy s cílem eliminovat nepřítele a převzít svěřený prostor operace,“ uvedl kapitán David Kremlička, zástupce náčelníka štábu pro operace a zástupce řídicího cvičení. Právě on byl pomyslným mozkiem celého cvičení, které se plánovalo bezmála rok – původně s mezinárodní účastí, což ovšem zhatila pandemie koronaviru.

Využití vzdušné podpory

Jednou z forem výcviku, se kterou se mechanizované jednotky nesetkávají tak často, je využití vrtulníku Mi-171. Celá situace vypadala následovně: v rámci defenzivní operace se velitel roty rozhoduje o zasazení průzkumných skupin do týlu nepřítele a využije k tomu právě tento vrtulník. Podvečerní klid tak náhle naruší burácení motoru přilétajícího stroje. Čtyřčlenná průzkumná skupina již přesně zná svůj úkol. Proto se vrtulník jen lehce dotkne země, dveře se otevřou a během několika vteřin již odletá do prostoru výsadku. Tam však prostor pro přistání již není, průzkumníci proto musí slátnit z výšky třiceti metrů. Připoutání lana do osmy (tj. železo, které svým tvarem připomíná osmičku) v této výšce, když je vrtulník ve visu a hýbe se ze strany na stranu, není snadné. Po slátnutí postupně zaujmají kruhovou obranu a kryjí ostatní, kteří sláňují.

Poté, co se země dotkne poslední, odpoutá instruktor lana a vrtulník mizí v dál. Nyní již vše záleží na schopnostech průzkumníků, jak splní bojový úkol. Vyjma vrtulníků, tedy základny Sedlec-Vícenice, cvičila také letecká základna v Čáslavi. V tomto případě došlo k jednomu z historicky prvních spojení pomocí VKV sítě. Takzvaný Ground Commander, tedy velitel pozemních jednotek 71. mechanizovaného praporu, kapitán Petr Bláha, se spojil s pilotkou bitevníku L-159. Ta se tak stala nadneseně vzdušným okem jednotky.

Reálné scénáře

Cvičení zahrnovalo řadu scénářů. Základem byly vždy ostré střelby z BVP-2 za podpory RPG, ručních zbraní, ale i minometné podpory. Rotní taktické cvičení tak prověřilo schopnosti všech vojáků, kterých bylo včetně logistického zabezpečení bezmála 800. „Jsem velice hrdý na náš štáb, který dokáže naplánovat, organizovat a řídit cvičení takového rozsahu, bojové a podpůrné jednotky koordinovat a vést činnost s prvky, jako je letectvo nebo dělostřelci. Vojáci svojí snahou učít se nové věci, ale i svým nasazením ukazují, jak má vypadat profesionální voják Armády České republiky,“ shrnul závěr cvičení vrchní praporčík 71. praporu Martin Hula.

Text: kpt. Radek Hampl a Michal Voska,
foto: Michal Voska, Jan Kouba

